

Milí čtenáři,

jistě vás vaše letní cesty zavedly do řady obcí a měst nejen v naší zemi. Díky vedru, které v posledních týdnech panovalo, jste mohli lépe porovnávat, zda je lépe ve městě se vzrostlými stromy nebo bez nich. Nejde jen o milosrdný stín, který leckde musí být nahrazován slunečníky kaváren a restaurací. Stromy fungují též jako velká přírodní klimatizace. Což samozřejmě záleží také na množství vody, se kterou mohou hospodařit. Ale i tak – posuďte sami ze slov Jana Pokorného z třeboňského ENKI:

„Strom s průměrem koruny pět metrů zaujímá plošný průmět přibližně 20 m². Na takovou korunu dopadne v jasném letním dni nejméně 120 kWh sluneční energie. Jaký je její osud? Jedno procento se spotřebuje na fotosyntézu, pět až deset procent je odraženo zpět ve formě světelné energie, pět až deset procent se odrazí ve formě tepla a zhruba stejné procento ohřeje půdu. Největší část dopadající energie (okolo 80 %) je vložena do procesu výparu rostlinou – transpirace. Je-li strom dostatečně zásobený vodou, odpaří za den více než 100 litrů, čímž využije (vlastně „zrecykluje“) 70 kWh sluneční energie. Na výpar jednoho litru vody se totiž spotřebuje 0,7 kWh, tj. hodnota skupenského (výparného) tepla vody – kdysi jsme se o něm učili ve fyzice. Jinak řečeno, strom během slunného letního dne odpaří 100 l vody a tím své okolí ochladí o 70 kWh, průměrně v průběhu deseti hodin chladí výkonem 0,7 kW. Pro srovnání, klimatizační zařízení v luxusních hotelích mají výkon 2 kW, mrazničky a ledničky o více než řád nižší.“ Na termosnímku třeboňského náměstí od stejného autora na 2. straně se můžete přesvědčit sami. Už věříte, že stromy do měst patří? Uvnitř tohoto Ďáblíku se dočtete, že na kaplické radnici si to až tak nemyslí.

Bohužel polovina července přinesla kromě nadprůměrných teplot také nová pravidla pro povolování kácení stromů – vyhlášku bývalého ministra Chalupy. Ta nově dává volnou ruku ke kácení stromů na zahradách a tak o řadu hodnotných stromů nejspíše ve svém okolí přijdeme. Ale pozor, není to tak úplně jednoduché, jak radí některá masmédia, že by si každý mohl skácet, co chce a kdy chce. Nejde totiž o zahrady v zahrádkářských koloniích, u firem či u rekreačních objektů. Musí jít o stromy na veřejnosti nepřístupných, stavebně oplocených (a plot povolen dle stavebního zákona) pozemcích u bytových nebo rodinných domů v zastavěném území obce. Strom nesmí být chráněný zákonem (památný strom).

A nemělo by se kácet ve vegetační době, kdy na stromě mohou hnízdit ptáci nebo třeba i veverka. Stále platí ochrana volně žijících ptáků a zvláště chráněných živočichů, která může být citelně postihována. Žel někdy jsou to samy městské a obecní úřady, které kácení v době možného hnízdění tolerují nebo dokonce iniciují. Snad jich bude ubývat.

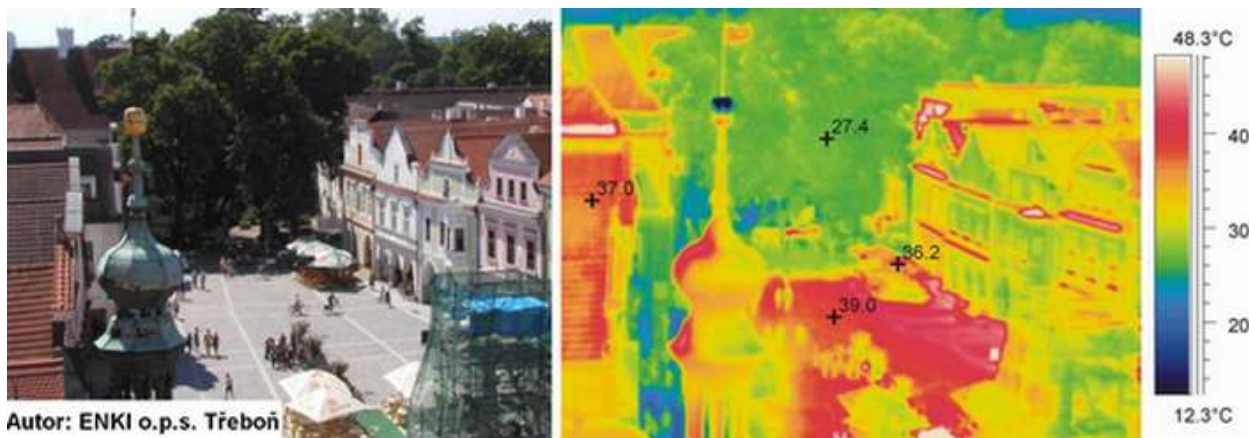
Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Vláda bez důvěry by energetickou koncepci schvalovat neměla	str. 3-4
Popílková odkaliště: Překvapivá šance pro přežití vymírajícího hmyzu	str. 5-7
Cestu na Modrý sloup na Šumavě nelze otevřít	str. 8-10
Poprava trávníku	str. 12
Pozvánky na akce	str. 19-23

Snímek náměstí v Třeboni běžnou a termokamerou pro vizualizaci teplot

Autor: ENKI o.p.s. Třebon

Podivínský: věčná fakta nebo jaderná propaganda?

Ministr životního prostředí v demisi Tomáš Podivínský dovede překvapit. Vzhledem k napojení řady jeho vládních kolegů na jaderný průmysl se sice zejména u projektu nových reaktorů v Temelíně dá čekat od tohoto Zemanova kabinetu ledacos nepěkného. Ale že tak rychle, na svou první pracovní cestu hned po jmenování a ještě před ministrem průmyslu vyrazí do stínu páry z chladících věží JETE šéf rezortu úplně jiného, to není zas tak obvyklé.

Z rozhovorů, které kariérní diplomat Podivínský poskytl, bylo záhy jasné, že šlo o čistě propagandistickou cestu, která měla ujistit českou veřejnost o “nezbytnosti” několikasetmiliardové investice do dvou dalších bloků. V zárodku je tak zadušena malá naděje, že by snad mohl opustit trend postupného splývání ministerstev průmyslu a životního prostředí, který nastolili jeho předchůdci Drobil s Chalupou.

Avšak výrazně překvapila i plytkost argumentace, se kterou Podivínský vyrukoval a která místy připomněla příručky PR oddělení ČEZu z poslední dekády minulého století. Nejprve tradiční argument, že bez dalších reaktorů bude Česká republika po roce 2025 v elektřině deficitní. Ministr se patrně ještě nestačil seznámit s aktuálními energetickými daty. Už i velký obhájce rozšíření Temelína a bývalý ministr průmyslu Kuba připustil, že z hlediska bilance nebudeme elektřinu z dalšího reaktoru potřebovat dříve, jak kolem roku 2030.

A čerstvá čísla zpracovávaná analytiky Operátora trhu s elektřinou (OTE) a EGÚ Brno jsou ještě nižší, než s jakými v návrhu státní energetické koncepce přišel Martin Kuba. Připomeňme, že Česká republika je jedním z největších vývozců elektřiny na světě. Čisté vývozní saldo činí 17,1 TWh. To by pokrylo 30 % české spotřeby a je to více, než vyrobí oba reaktory v Temelíně. Nicméně i prognózy obou zmíněných ústavů, jak lze snadno zjistit nahlédnutím do předchozích, vždy počítají s větší spotřebou, než jaká ve skutečnosti nastala. Reálný vývoj českého hospodářství ukazuje, že spotřeba elektřiny bude dokonce nižší, než uvažují ve svém nejnižším scénáři.

Strašit, že si bez dalších atomových reaktorů nezapneme rychlovarnou konvici nebo počítač a že stále poroste vybavenost našich příbytků přístroji a tedy spotřeba, je chucpe. Pokud se podíváme na čísla od začátku století, tak sektor domácností spotřebuje elektřiny stále zhruba stejně. Ani není důvod počítat s nějakým růstem. Ano na jednu stranu přibývají spotřebiče, klimatizace apod., ale výrobky jsou také velmi rychle inovovány, co se týká energetické účinnosti. A snad jen blázen by si představoval, že nárůst vybavení bude nekonečný. I kdyby na to lidé měli, nepořídí si do jednoho bytu tři televize, dvě pračky atd.

Jediný prudký nárůst elektrické spotřeby u domácností byl vyvolán uměle v první polovině devadesátých let, když tu politici vymysleli figl s podporou přímotopného vytápění, aby se našel důvod pro dokončení prvních bloků v Temelíně. Poté, co se odstranilo cenové zvýhodnění, tak toto nejdražší topení většina lidí vyhodila a čísla spadla zpět

Jediné, co skutečně hýbe spotřebou elektřiny, je průmysl. Avšak nemusí vůbec platit úměra, kterou

předestřel Tomáš Podivínský. Tedy že s růstem HDP, nutně porostou nároky na energie. Pokud se podaří nasměřovat smysluplné investice do modernizace energeticky nejnáročnějších odvětví, jako je třeba metalurgie, chemie, či výroba stavebních hmot, lze, stejně jako v Německu nebo Dánsku, na udávanou závislost spotřeby na vývoji ekonomiky zapomenout. Navíc, protože tato odvětví skutečně potřebují více energie na jednotku produktu, než jejich evropští konkurenti, mohou takováto řešení pomoci i zachování zaměstnanosti.

Jestliže nová vláda přestane hledat nástroje, jak zabrzdit rozvoj obnovitelných zdrojů energie, bude energetika v příštím desetiletí vypadat jinak, než jak jsme zvyklí. Naznačuje to vývoj nejen v Německu, ale také studie, které si daly spočítat ekologická sdružení. Ať již jde o Chytrou energii nebo třeba Energetickou (R)evoluci. Jen z domácích obnovitelných zdrojů můžeme pokrýt minimálně polovinu dnešní spotřeby elektřiny a to si vyžádá i přebudování celé soustavy. Jenomže, když slyšíme ono srovnávání Temelína s počtem fotbalových hřišť, které by byly zastavěny fotovoltaikou nebo která Temelín bude páteří české energetiky ještě po roce 2080, je jasné, že nový ministr se zasekl v představě centralizované energetiky.

V jednom z rozhovorů Tomáš Podivínský prozradil, že je to elektrárenská společnost, kdo si o nových reaktorech rozhodne sám a: „vláda by měla při výkonu svých vlastnických práv v ČEZu ten výsledek respektovat“. To by mohl být nadějný závěr. Pokud to tak skutečně bude a vláda nesvolí s legislativou, kterou chystala ta Nečasova, totiž s garantovanou cenou pro elektřinu z nových jaderných elektráren, mohl by celý projekt skončit. A to na prostém faktu – je příliš drahý, než aby byl bez vládní podpory ekonomicky životaschopný.

Edvard Sequens

Vláda bez důvěry by energetickou koncepcí schvalovat neměla

„Zchladit hlavu“, doporučují ekologické organizace ministrům Rusnokova kabinetu (bez důvěry) ohledně záměru narychlo schválit energetické plány ČR na příštích 30 let. Energetickou koncepcí a surovinovou politiku připravilo Ministerstvo průmyslu a obchodu pod vedením Martina Kuby, ale kvůli množství nedostatků by obě měly být buď zamítnuty, nebo důkladně přepracovány. To však není podle názoru ekologických organizací úkol pro provizorní vládu – takto zásadní dokumenty by měl schválit až kabinet vzešlý z řádných voleb.

Ekologické organizace naopak vítají závazek Jiřího Rusnoka, že jeho vláda bude respektovat územní ekologické limity těžby hnědého uhlí, nepodpoří plány na devastaci Beskyd těžbou černého uhlí a nevybere vítěze tendru na stavbu nových reaktorů v Temelíně.

Ekologické organizace připomínají, že energetická koncepce a surovinová politika z dílny Martina Kuby:

- téměř ignorovaly obrovský potenciál jak zredukovat plýtvání energií a snížit tak účty domácnostem i obcím;
- neřešily potřebu výrazného snížení emisí skleníkových plynů, přestože hrozí dalekosáhlé dopady globální změny klimatu;
- hodlaly omezit rozvoj čistých obnovitelných zdrojů energie, které by umožnily odstříhnout se od závislosti na uhlí, uranu, ropě i plynu;
- počítaly s prolomením územních ekologických limitů těžby hnědého uhlí, které garantují dlouhodobý rozvoj Ústeckého kraje, a s likvidací Horního Jiřetína a Černic;
- cenné suroviny chtěly poslat do nových obřích spaloven odpadů, přitom recyklací bychom ušetřili na jejich dovozu.

Záměry, jako např. rozšíření jaderné elektrárny Temelín nebo výstavba obřích spaloven nevytríděného komunálního odpadu navíc předpokládají masivní finanční podporu. ČEZ potřebuje od státu záruky, které mohou české domácnosti a průmysl zatížit platbami výrazně vyššími, než je součet odhadované podpory pro všechny obnovitelné zdroje dohromady. Pokud by se Rusnokův kabinet rozhodl na hrozící jaderný tunel

kývnout, musejí říct poslanci jasné NE.

Daniel Vondrouš ze Zeleného kruhu řekl: „Hodlá-li vláda dodržet zákon, musela by nyní začít připravovat varianty energetické koncepce na třicet let dopředu, všechny je projednat s veřejností a nakonec vybrat a schválit tu nejlepší. Na překlenovací vládu úředníků je to příliš dlouhý a náročný úkol, k němuž navíc nemá dostatečně širokou politickou podporu.“

Jiří Koželouh z Hnutí DUHA řekl: „Plán, který Rusnokova vláda zdělila, je v rozporu i s jejím vlastním programovým prohlášením. Prodlužuje totiž například enormní závislost na ropě a plynu, jejichž ceny rostou a podléhají náhlým výkyvům. O stabilitě a nízké ceně bychom s touto energetickou koncepcí nemohli ani uvažovat.“

Edvard Sequens ze sdružení Calla připomněl: „Nejspíše nás na konci léta čeká veřejná debata v rámci zákonného posouzení vlivů energetické koncepce na životní prostředí. Rusnokova vláda tvrdí, že všechna řešení mají projít širokou, věcnou debatou i ze strany názorových oponentů a neexistuje pro ni tabu. Očekáváme, že pokud bude vládnout, tak nás čekají skutečně hluboké diskuse o budoucím energetickém směřování České republiky. Můžeme mít moderní a čistou energetiku, ale také vybudovat skanzen zastaralých technologií pro zisk uhelných a atomových průmyslníků.“

Jan Rovenský z Greenpeace dodal: „Upřímně řečeno: od Rusnokovy vlády nečekáme nic dobrého, na to je v ní příliš vysoké procento profláknutých průmyslníků. Včerejší slib premiéra Rusnoka poslancům Věci veřejných, že jeho vláda neprolomí limity, neotevře cestu k těžbě v Beskydech a nevybere vítěze temelínské tendru, nás v tomto kontextu příjemně překvapil. Budeme samozřejmě bedlivě sledovat, jak pan premiér tyto své závazky plní.“

Společná tisková zpráva sdružení Calla, Zeleného kruhu, Greenpeace, Hnutí DUHA, Arnika a Centra pro dopravu a energetiku

Zaplatíme uhlí a spalování odpadků namísto čistých zdrojů? Rozhodne Sněmovna

Česká republika by mohla brzy ztratit jeden z klíčových nástrojů podporující potřebnou proměnu české energetiky směrem k čistější, soběstačnější a energeticky bezpečnější podobě. Pokud by Parlament přijal návrh Rusnokovy vlády na novelu zákona o podporovaných zdrojích energie, ztratí od roku 2014 podporu investoři do nových malých vodních, větrných nebo slunečních elektráren na střechách či zemědělských bioplynových stanic. Naopak spotřebitelé elektřiny budou nadále platit uhelné elektrárny v případě společné výroby elektřiny a tepla a podporovat spalování komunálních odpadů.

Rusnokův kabinet v Poslanecké sněmovně neuspěl s požadavkem na urychlené schválení během prvního čtení bez rozpravy. Návrhem novely zákona se budou nejprve zabývat hospodářský výbor a výbor pro životní prostředí. Mohou tak ještě navrhnout potřebné zásadní úpravy.

Domácí čisté energetické zdroje posilují nezávislost na dovozu paliv ze zahraničí. Jde o rozptýlené zdroje s výkonem od jednotek wattů po desítky megawattů, které postupně snižují roli velkých uhelných nebo atomových elektráren. Proměňuje se tak celý trh s elektrickou energií, který přestává být ovládán jen několika společnostmi. Přijetím návrhu vlády by však závislost spotřebitelů na dominantních výrobcích elektřiny rostla.

Podle odborných propočtů může Česko obnovitelnými zdroji pokrýt téměř dvě třetiny současné domácí spotřeby a stát se tak méně závislým na dováženém plynu, uranu a ropě. Pominout nelze výrazně pozitivní dopady na životní prostředí. Zvýhodněná cena elektřiny z obnovitelných zdrojů jen zčásti napravuje situaci, kdy škody ze spalování fosilních paliv nejsou do ceny elektřiny zahrnuty. Jadernému průmyslu zase stát

garantuje zaplacení škod po případné jaderné havárii a tím i menší pojištění.

Pokud vláda záměr schválí, půjde o krok v ostrém rozporu s evropským energetickým kurzem. Jeho důsledkem bude mj. nesplnění závazného českého podílu obnovitelných zdrojů energie ve výši 13,5 % konečné spotřeby dané evropskou legislativou.

Záměry ministerstva průmyslu a obchodu jdou ale ještě dále, než je tento návrh. Přípravuje další legislativní změny, které mohou odebrat podporu dnešním provozovatelům malých vodních elektráren, větrných turbín nebo bioplynových stanic. Na druhou stranu chce prosadit garantovanou cenu elektřiny pro nové atomové reaktory, která může znamenat vyšší dopady do ceny elektřiny, než je dnešní podpora čistých obnovitelných zdrojů.

Edvard Sequens

Popílková odkaliště: Překvapivá šance pro přežití vymírajícího hmyzu

Odkaliště a složiště popílku jsou neodmyslitelným průvodcem téměř každé uhelné elektrárny, teplárny nebo větší továrny a stala se tak nedílnou součástí naší krajiny. Kvůli zdravotním rizikům spojeným s relativně vysokou prašností je jemný popílek nebezpečím pro životní prostředí a jeho skládky bývají synonymem pro zcela zdevastovaná území. Čerstvá studie českých vědců však tato místa ukazuje i v naprosto odlišném světle – jako útočiště vymírajících druhů hmyzu.

V červnovém čísle prestižního zahraničního vědeckého časopisu Biological Conservation byla zveřejněna studie blanokřídlého hmyzu, zahrnujícího mimo jiné i důležité opylovače (např. včely) a predátory škodlivého hmyzu (např. kutilky a hrabalky), obývajících dvě velká popílková odkaliště ve východních Čechách – elektráren v Chvaleticích a v Opatovicích. Studie je výsledkem společné práce vědeckých týmů Entomologického ústavu Biologického centra Akademie věd ČR a přírodovědeckých fakult Jihočeské univerzity a Univerzity Karlovy a je vůbec prvním mezinárodně publikovaným výzkumem hmyzu těchto stanovišť. Výsledky jsou poměrně překvapivé: na obou odkalištích bylo nalezeno celkem 227 druhů blanokřídlého hmyzu, z nichž je plných 72 druhů na našem území ohroženo. Ještě významnější však je, že 4 z těchto druhů jsou na území ČR považovány za vyhynulé a dalších 13 druhů je u nás kriticky ohroženo. Obě odkaliště jsou díky tomu naprosto klíčovými lokalitami pro ochranu středoevropské biodiverzity a svým významem převyšují i leckterá chráněná území. Velká část nalezených druhů je v přirozených podmínkách vázána na přirozené písčiny, které patří ve střední Evropě k nejohroženějšímu prostředí. Popílek tak pravděpodobně svou jemností a dalšími vlastnostmi nahrazuje těmto vymírajícím druhům jejich mizející přirozené prostředí.

„Po zkušenostech zejména z různých těžebních prostorů pro nás není velký význam odkališť takovým překvapením, tolik druhů na pokraji vyhynutí jsme však na pouhých dvou lokalitách nečekali ani my. Z našich dalších, dosud nepublikovaných studií navíc vyplývá, že nejde o ojedinělý případ. I v jiných oblastech ČR nacházíme zástupce různých skupin hmyzu, kteří jsou u nás jinak považováni za vyhynulé. Na rozdíl od kamenolomů nebo výsypek je však situace s odkališti složitější a je nutný další výzkum obnovy těchto míst, který by vhodně skloubil ochranu lidského zdraví a ochranu biodiverzity.“ říká Robert Tropek, jenž vede tým Entomologického ústavu AV ČR v Českých Budějovicích. Jihočeští vědci proto ve spolupráci s dalšími odborníky ve výzkumu pokračují.

Význam odkališť naznačovaly i předchozí méně intenzivní průzkumy. Na několika místech byli zjištěni živočichové, kteří ve volné krajině ztrácí své přirozené prostředí. Většinou jde o

druhy, které jsou specializované na živinami chudý substrát s rozvolněnou vegetací, jako jsou písčiny, říční náplavy nebo skalní stepi. Pro řadu z nich, např. brouka svižníka písčinného ve východních a jižních Čechách nebo motýla okáče metlicového v severozápadních Čechách, se tak v některých oblastech stala právě odkaliště jednou z posledních šancí, že na našem území přežijí. Dalším faktorem zvyšujícím atraktivitu odkališť pro běžné i ohrožené druhy je klid, protože je na ně zakázán vstup. To oceňují především ptáci, takže se mnohá odkaliště stávají významnými hnízdišti a tahovými zastávkami ohrožených druhů, např. slavíka modráčka nebo rákosníka velkého.

„Nepředpokládáme, že budou odkaliště dlouhodobě suplovat chráněná území. Spíše optimisticky věříme, že dříve nebo později dojde k velkoplošnější obnově přirozených písčin a dalších zaniklých typů prostředí. V takovém případě by mohla být právě odkaliště zdrojem specializovaných druhů, které by bez nich již vyhynuly. Nemusí to být takový problém a kdyby se tohoto chopili i provozovatelé elektráren a odkališť, mohlo by jít o vhodný prostředek ke zlepšení jejich obrazu u veřejnosti.“ říká Martin Konvička, který se na Přírodovědecké fakultě Jihočeské univerzity dlouhodobě věnuje moderním přístupům k ochraně přírody.

To, že ochranu životního prostředí člověka a vymírajících druhů lze za určitých podmínek skloubit, je vidět na příkladu odkaliště v Hodějovicích. Jihočeští entomologové tu v minulosti zjistili několik ohrožených druhů hmyzu a občanskému sdružení Calla se následně podařilo domluvit, aby některé vybrané menší plochy zůstaly při probíhající rekultivaci obnažené. Za aktivního přispění českobudějovické teplárny pak probíhají i občasná zásahy na podporu ohrožených druhů.

„Největším problémem ochrany biodiverzity na odkalištích je paradoxně ukončení ukládání popílku. Zpravidla totiž dochází k zavezení celé plochy zeminou, což sice zamezí prašnosti, ale spolehlivě to také zlikviduje ohrožený hmyz. Přesto se zdá, že alespoň na biologicky nejceněnějších plochách je možné větrné erozi zamezit a zároveň je zachovat pro ochranu přírody,“ říká Jiří Řehounek, který se v českobudějovickém sdružení Calla věnuje ochraně cenných postindustriálních ploch. *„Samozřejmě nám vůbec nejde o to, aby všude vznikala další a další odkaliště. Potenciál těch stávajících pro ochranu přírody bychom však mohli smysluplně využít,“* dodává Řehounek.

Společná tisková zpráva Biologického centra AV ČR a Cally

Nový pohled na tepelné elektrárny?

Tak trochu jsem čekal, že to přijde. Když jsme dávali dohromady tiskovou zprávu o významu odkališť pro ohrožené druhy, uvědomoval jsem si, že jde o kontroverzní téma, které se dá využít k různým účelům. Snažili jsme se text vyvážit, abychom nevypadali jako agenti uhelné loby, kteří by rádi viděli za každou vsí odkaliště.

Český rozhlas citoval po zveřejnění tiskové zprávy mluvčího opatovické elektrárny Petra Zadáka, podle něhož studie mění pohled na vliv elektráren na životní prostředí: *„Nečekali jsme, že něco takového může na složišti elektrárenských hmot vůbec žít a vznikat. Jsme za to skutečně rádi a vítáme to jako příspěvek do diskuze na*

téma ekologie a ochrana přírody. Takové vědecké výzkumy ukazují i jiný pohled na oblast ekologie, než je ten ve společnosti zřejmě zažitý, že průmysl nemusí jen škodit, ale že může být za určitých podmínek přínosný v jiných oblastech, než jsou jen výroba a zaměstnanost.“

To je po mém soudu jisté posunutí našeho sdělení. Uhelné elektrárny mají samozřejmě na životní prostředí devastující vliv, počínaje těžbou jejich paliva a ukládáním toxického popílku zdaleka nekonče. A ten vliv nezmizí, můžeme ho jen více nebo méně omezovat nebo vyvažovat. Jednou z možností je i změna postoje k rekultivacím odkališť.

Ve výzkumu odkališť jsme stále na začátku. Spoustu věcí nevíme a možná se ani nedozvíme. Musíme mít na paměti, že se jedná o náhradní stanoviště, která jsou v tuto chvíli pro některé druhy významná, ale

s postupným útlumem spalování uhlí bude jejich význam klesat. Hlavní úsilí bychom měli napřít do obnovy původních stanovišť těchto druhů – písčín, suchých trávníků, říčních náplavů aj. Odkaliště mohou být dočasnými útočišti ustupujících nebo vymírajících druhů, odkud se mohou ustupující či jinde vymřelé druhy šířit do krajiny.

Dokud u nás budou elektrárny a teplárny spalovat uhlí, musí existovat také odkaliště. Nevytváříme je pro ochranu ohrožených druhů, ale kvůli skladování toxických materiálů vzniklých spalováním uhlí. A když je nepotřebujeme, zrušíme je a zavezeme. Pokud budou provozovatelé odkališť postupovat podle nových výzkumů, mohou upravit rekultivace ve prospěch ohrožených druhů a samozřejmě tím získají kladné body u veřejnosti. Současné snažení vědců a ochránců přírody však mění pouze pohled na rekultivace odkališť, ne na tepelné elektrárny.

Jiří Řehounek

BŘEHULE ŘÍČNÍ – PTÁK ROKU 2013

Břehule a povodně

Letošním ptákem roku je břehule říční. Osud tohoto ptáka výrazně souvisí se stavem říční krajiny a s povodněmi. Obnova přírodního stavu našich vodních toků by pomohla ohroženým břehulím a zmírnila následky povodní.

„Břehule původně žily v kolmých říčních březích, do nichž si vyhrabávaly své nory. Jejich hnízdní stěny každoročně obnovovaly řeky při jarních povodních, napřímení řek a opevnění břehů ale břehule o přirozená hnízdiště připravilo,“ vysvětluje Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické.

Za nemalé peníze jsme řeky spoutali a, chceme-li v naší krajině břehule, musíme vynakládat další peníze na údržbu člověkem vytvořených hnízdních stěn. Nejjednodušší a opravdu trvalou pomocí pro tyto ohrožené ptáky by ovšem byla obnova přírodního stavu alespoň některých středně velkých řek, která by umožnila opětovný vznik přirozených kolmých břehů. Takové řeky by mohly v krajině volně meandrovat a během povodní se rozlévat do okolní krajiny, aniž by způsobovaly větší škody.

„Většina našich potoků a řek dnes připomíná spíše kanály. Navíc jsme při napřimování a betonování vodních toků přišli o celou jednu třetinu jejich délky a tedy o významnou část jejich retenčního potenciálu. Je nejvyšší čas vrátit řekám jejich přirozený prostor. Pomůže to nejen břehulím, ale i lidem,“ říká Jiří Řehounek, který se ochraně břehulí a obnově jejich hnízdních stěn věnuje v českobudějovickém občanském sdružení Calla.

Biolog Petr Heneberg, který se břehulím věnuje dlouhé roky, poukazuje na skutečnost, že například ve městech, kde obnova přirozených koryt řek nepřichází v úvahu, je pro břehule rozumnou alternativou i zabudování zaslepených drenážních trubek těsně pod vrchol nábrežních zdí: *„Břehule tyto lokality ochotně osidlují. I u nás by se tedy mohly stát novým druhem přímo uprostřed městských aglomerací, jako je tomu již na mnoha místech západní Evropy.“*

Letos na jaře břehulí přiletělo ze zimovišť po mnoha letech neobvykle velké množství, početnost kolonií na většině v květnu zkontrolovaných míst byla vyšší než v uplynulých letech. Chladné počasí, silné deště a vzedmuté hladiny řek na začátku června ale způsobily tomuto zákonem chráněnému druhu značné ztráty. *„Evidujeme celou řadu kolonií zcela přeplavených vodou, či částečně sesunutých. Chladné a deštivé počasí, kdy ptáci jen těžko shánějí potravu, se promítne i do nízké hnízdní úspěšnosti těch břehulí, jejichž hnízda nebyla vyplavena. Jen na území Prahy byly vzedmutými hladinami Vltavy a Berounky vyplaveny tři kolonie*

čítající nejméně 300 párů břehulí, další velkou vodou zasažené kolonie se nacházejí dále po proudu u soutoku Vltavy a Labe a v dolním Polabí," dodává Petr Heneberg.

Tisková zpráva ČSO a Cally

ADOPTUJTE BŘEHULI!

Podrobnosti na www.calla.cz/brehule

Cestu na Modrý sloup na Šumavě nelze otevřít

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl, že Správa NP Šumava a Ministerstvo životního prostředí postupovaly nezákonně, když rozhodovali o otevření cesty z Modravý na Modrý sloup, která prochází jednou z nejcennějších částí Národního parku Šumava. Správa NP Šumava tedy cestu nemůže otevřít, jak plánovala.

„Soud jen potvrdil, co říká ČSO i Stínová vědecká rada již dlouhou dobu,“ říká Zdeněk Vermouzek, ředitel ČSO. „Na Šumavě je mnoho možností pro nové turistické cesty, včetně dalšího propojování české a bavorské strany, ale před otevřením kterékoli z nich je potřeba zpracovat komplexní hodnocení všech záměrů. Vliv na přírodu má totiž síť cest jako celek, ne každá jednotlivá cesta zvlášť. Nejsme proti cestě Luzenský údolím, jsme proti salámové metodě, kterou Správa parku plánuje jednu po druhé otevřít mnoho dalších cest jádrovým územím výskytu tetřeva, tento první krok by představoval nebezpečný precedens.“

Foto: Jana Heyralová

Tetřev je extrémně citlivý na rušení, kvůli kterému vymizel z většiny našeho území. Po soudním zrušení klidových oblastí se Správa parku vědomě nepokusila je obnovit. Tetřeva chce chránit lovem predátorů v jádrových oblastech Národního parku, kde by mělo být rušení vyloučeno. Právě proto ukládá zákon povinnost před otevřením kterékoli nové cesty zhodnotit vlivy působící na celé území, nejen na bezprostřední okolí dané cesty. Tomu se Správa NP Šumava v případě cesty z Březníku na Modrý sloup vyhnula, dokonce dosud neznáme ani míru využití stávajících cest ani všechny ostatní záměry v celém území Šumavy.

„Na Šumavě se vyskytuje jediná životaschopná populace tetřeva hlušce ve střední Evropě a správa národního parku by ji měla chránit, a nikoliv hledat způsoby, jak její ochranu prolomit. Právě kvůli tetřevovi je Šumava nejen národním parkem, ale i ptačí oblastí podle evropské legislativy,“ říká profesor Vladimír Bejček, ornitolog a člen Stínové vědecké Rady NP Šumava.

Tisková zpráva ČSO a Okrašlovacího spolku Zdíkovska

Otevřený dopis České společnosti ornitologické a Okrašlovacího spolku Zdíkovska návštěvníkům Šumavy

Vážení návštěvníci Šumavy,

rádi bychom vám vysvětlili, proč jsme podali žalobu proti Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí

ohledně povolení proznačení turistické trasy Březník – Modrý Sloup procházející Luzenským údolím.

Chceme zdůraznit, že jsme zažalovali Rozhodnutí ministerstva nikoli proto, že bychom a priori brojili proti zpřístupnění dané cesty či proti turistice jako takové, (jak se nám snaží někteří podsunout), ale z toho důvodu, že Správa NP Šumava nepostupovala v souladu s platnými zákony.

Pokusíme se také zodpovědět otázky, které jsou v souvislosti s touto kauzou nejčastěji kladeny.

Správa nezajistila potřebná posouzení vlivu zpřístupnění cesty na hlavní předměty ochrany NPŠ, především na populaci tetřeva hlušce. Nebyly posouzeny vlivy jak samotného záměru, tak případného kumulativního vlivu všech dalších již realizovaných či připravovaných aktivit v tomto citlivém území. Soudní žaloba byla poslední možný opravný prostředek v situaci, kdy Správa NPŠ porušila zákon a nerespektovala předchozí námítky a upozornění odborníků.

Proč jste zabránili otevření Modrého sloupu těsně před otevřením?

Klub českých turistů podal žádost o povolení proznačení turistické trasy Březník – Modrý Sloup Luzenským údolím dne 16. 3. 2012. Správa vydala rozhodnutí, které MŽP zrušilo a vrátilo k přepracování. Následně Správa rozhodla znovu a MŽP rozhodnutí potvrdilo 12. 11. 2012, tedy za víc než půl roku. Žalobu jsme podali bezprostředně poté. Dále již si termíny projednávání určoval soud. Správa od počátku věděla, jaké jsou naše výhrady a co je potřeba udělat. Měla na to dost času. Bohužel čekala na to, až jí to nařídí soud, a nyní svaluje vinu na nás.

Proč bráníte otevření Modrého sloupu kvůli procesním chybám?

Rozsudek ruší rozhodnutí Správy NP a MŽP pro vady v řízení a NEZÁKONNOST. Jen kvůli procesním chybám bychom se nesoudili. Správa NP a MŽP dělají svoji práci diletantsky, porušují zákony, škodí tím nejen tetřevovi, ale i všem lidem, protože porušování zákonů státními úředníky se stává zcela běžnou praxí.

Proč bráníte otevření Modrého sloupu, když jedna cesta přece tetřevovi neublíží.

Jedna cesta skutečně neublíží, proto také otevření Luzenského údolí nebráníme. Bráníme se způsobu, jakým k tomu mělo dojít. Podobně by totiž šlo otevřít kteroukoli cestu na Šumavě, žádná sama o sobě tetřevovi nevadí. Vadí ale fragmentace, rozkouskování celistvého území hustou sítí cest. Víme o záměrech na otevírání spousty nových cest, proto chceme, aby se vše položilo na stůl, prodiskutovalo a posoudilo. Správa nikdy své záměry nezveřejnila, přestože ji o to opakovaně žádáme. Správa své záměry tají a chce používat tzv. "salámovou metodu" – postupné otvírání jednotlivých cest jedné po druhé tak, že v celkovém výsledku bude teritorium tetřeva rozparcelováno cestní sítí natolik, že bude ohroženo přežití celé jeho populace na Šumavě. Proti tomu jsme se ohradili, od roku 2011 v řadě jednání, následně písemně ve stanoviscích, a když nás Správa a MŽP ignorovaly, nezbylo než se obrátit na soud.

Proč bráníte otevření Modrého sloupu, když v okolí se tetřev nevyskytuje?

V Luzenském údolí se tetřev vyskytuje a Správa to moc dobře ví. Všimněte si ve vyjádřeních ředitele Mánka, že vždy říká, že se „v Luzenském údolí tetřev TĚMĚŘ nevyskytuje“! Pravda je, že jiné oblasti Šumavy jsou pro tetřeva ještě významnější, než Luzenské údolí. Proto také lze o otevření této cesty uvažovat, ovšem současně musíme uvažovat o tom, kde necháme tetřevovi dostatečně velké souvislé plochy území, kde bude mít dostatek klidu. To lze bez problému splnit, pokud se bude hledat komplexní řešení, jak opakovaně sliboval i pan ředitel Stráský.

Proč je pro vás tetřev důležitější než lidé?

Tetřeva nechráníme proti lidem, ale pro lidi. Chceme, aby pro naše děti i vnuky zůstal zachovaný majestátní tvor, kterého naši dědečci a otcové lovili a kterého my stále ještě můžeme obdivovat byt na zlomku jeho původního areálu. Tetřev patří nejen do české přírody, ale patří i k české kultuře. Vždyť kolik jen je písní, obrazů, místních názvů (Tok, Tokaniště, Tetřeví hora, ...), které k tetřevovi odkazují.

Šumava hostí poslední životaschopnou populaci tetřeva ve střední Evropě. Všude jinde už lidem ustoupil. Na Šumavu chodíme za vzácnou přírodou a rádi budeme respektovat omezení, která jsou podmínkou jejího zachování.

Proč chcete mít šumavskou přírodu jen sami pro sebe a bráníte tam vstupu obyčejných lidí?

Šumavu nemáme jen pro sebe. Členové nevládních organizací ani Vermouzek, Kjučuková či Bláha osobně nemají žádná zvláštní povolení pro vstup do národního parku mimo obvyklé cesty. Ostatně Správa by nám je ani nevydala.

Chápeme svět jako prostor pro všechny tvory, nejen jako prostor jen pro člověka. Šumava je posledním ostrůvkem, kde na maličké části českého státu mohou přežívat tvorové, pro které už jinde nezbyvá místo. To je posláním národních parků a je smutné, že podobně se nechová i státní správa, kterou si proto platíme.

Skutečně tetřevovi vadí, když po cestě projde několik turistů?

Bohužel skutečně vadí. Tetřev je velký pták, který špatně létá. Přitom se živí málo výživnou potravou, v zimě jehličím smrků, každé vydání energie navíc jej oslabuje, zvláště v zimě. Pokud oslabený pták zimu vůbec přežije, další rok se nerozmnožuje.

V létě hrozí přímé nebezpečí hlavně mláďatům, dokud jsou malá, rychle se v lese promočí, prochladnou a uhynou. Samice je proto pravidelně zahřívá. Když samici vyplašíme, nejen že nemůže o kuřata řádně pečovat, ale ještě jim hrozí smrt prochladnutím.

Proto měla být cesta otevřená jen od 15. července do 15. listopadu. Ale i v té době tetřevi před člověkem prchají. Musíme jim nechat dostatek prostoru, kde by se mohli v klidu vykrmit (borůvkami) na zimu. A právě při otvírání Modrého sloupu nikdo nezjišťoval, kolik jim toho prostoru v okolí zbude a zda to bude stačit.

S úctou

Česká společnost ornitologická a Okrašlovací spolek Zdíkovska

Jedovatá chemie v NP Šumava byla povolena nezákonně

Speciální výjimku k používání jedovatých postřiků v Národním parku Šumava vydala jeho správa nezákonně. Krajský soud v Českých Budějovicích dal za pravdu žalobě Hnutí DUHA a výjimku vydanou v roce 2012 zrušil. Soud potvrdil, že správa parku i ministerstvo životního prostředí, které výjimku potvrdilo, postupovaly protizákonně, protože nenechaly posoudit vliv pesticidů na chráněnou přírodu. Rozsudek uvádí, že aplikace jedovatých látek hubí nejen kůrovce, ale ohrožuje chráněného tetřeva a může způsobit uhynutí mnoha jedinců dalších druhů hmyzu. Chybějící posouzení je podle zákona nezbytným podkladem k ochraně soustavy evropsky chráněných území NATURA 2000, k nimž NP Šumava patří.

Správa národního parku Šumava si ale k použití pesticidů udělovala opakovaně výjimku. V roce 2011 začal tehdejší ředitel NP Jan Stráský používat chemické postřiky dokonce ilegálně, bez udělené výjimky. Česká inspekce životního prostředí za to udělila správě parku pokutu. Úředníci Tomáše Chalupy na správě i na ministerstvu během řízení o výjimce opakovaně ignorovali odborné i právní argumenty, které předkládalo Hnutí DUHA. Proto ekologická organizace loni napadla nezákonně udělenou výjimku u soudu žalobou na ministerstvo životního prostředí.

Chemický postřik nezabije pouze kůrovce, ale veškerý hmyz, který s ním přijde do kontaktu. Obětí se vždy stanou ve významném množství i druhy, které kůrovce požírají. Proniknou-li pesticidy do vody, okamžitě zabíjejí všechny vodní organismy, například i žáby nebo čolky. Bylo prokázáno, že v místech aplikace těchto látek dochází ke zvýšenému úhynu mláďat hmyzožravých ptáků, kteří otrávený hmyz sezobají [3]. Postřiky jedovatými pesticidy jsou proto v přísně chráněné přírodě zakázány a v dobře spravovaných evropských národních parcích se nepoužívají.

Látka cypermethrin, kterou postřiky obsahují, patří ke skupině jedů, které narušují funkce hormonů a imunitní systém. Zasažení cypermethrinem může zvýšit riziko neplodnosti (především samců) i spontánního potratu, dále vyvolat předčasný porod a způsobit vrozené abnormality plodu. Byly prokázány genotoxické, cytotoxické, teratogenní a karcinogenní účinky této vysoce jedovaté látky.

Soud zrušil loňské povolení chemických postřiků, správa parku nicméně vydala pro rok 2013 výjimku novou, stejně nezákonným postupem jako v předchozích letech. Ekologická organizace proto neprodleně vyzve ministerstvo, aby ji v přezkumném řízení promptně

zrušilo a správa parku přestala konečně jedovaté pesticidy používat.

Jaromír Bláha, expert na ochranu lesů z Hnutí DUHA, řekl: „Mnoho let jsme kritizovali protizákonné používání jedovatých látek v národním parku, které ničí vše živé v okolí. Loni nám došla trpělivost a podali jsme žalobu na ministerstvo životního prostředí. Jsem rád, že nám soud dal za pravdu. Ministerstvo musí vyvodit důsledky a samo zrušit letošní nezákonné povolení jedovatých pesticidů. Správa parku by měla okamžitě přestat postřiky používat. Jedovaté pesticidy nepatří ani do hospodářského lesa, natož do národního parku. Otrávené stromy totiž zabijí často víc jiného hmyzu než samotných kůrovců. Umírají tak i přirození nepřátelé kůrovce, kteří jej hubí, jako jsou například brouci pestrokrovečníci, lumčici, chladidky a mnoho dalších. Jedy se pak přes otrávené brouky dostávají dál do potravních řetězců. Bylo také prokázáno, že kvůli pesticidům umírají mláďata hmyzožravých ptáků, například sýkorek.“

Z tiskové zprávy Hnutí DUHA

Na Šumavě je holina!

Současné vedení Národního parku Šumava se tváří, že jeho hlavním úkolem je bojovat s kůrovcem a že více než kdy dříve vrací na Šumavu původní listnaté stromy. Na základě statistického Ročního výkazu odvětvových ukazatelů v lesnictví Les 8- 01 (veřejný zdroj) je tomu však jinak a Nařízení vlády České republiky č. 163/1991 Sb., kterým byl park zřízen, taky o boji s kůrovcem nepraví nic.

Podle § 2 vládního nařízení je posláním národního parku: „uchování a zlepšení jeho přírodního prostředí, zejména ochrana či obnova samořídících funkcí přírodních systémů, přísná ochrana volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zachování typického vzhledu krajiny, naplňování vědeckých a výchovných cílů, jakož i využití území národního parku k turistice a rekreaci nezhoršující přírodní prostředí. Hospodářské a jiné využití národního parku musí být podřízeno zachování a zlepšení přírodních poměrů.“ Správa NPŠ toto své poslání systematicky pošlapává a dostává za to pokuty, případně její rozhodnutí o chemickém boji s kůrovcem musí rušit soud.

Pokud jde o navrácení listnáčů tak je to složitější. Centrální část Šumavy je tvořena smrkovým lesem, který zde ve formě horských a podmáčených smrčin tvoří přirozené porosty. Jejich přeměna na smíšené lesy, které zde nikdy nebyly, je samozřejmě úplná blbost. A je třeba říci, že ji ani minulá, ani současná správa parku neprováděla a neprovádí. Přesto si značná část veřejnosti myslí, že smrkové porosty jsou všude na Šumavě nepůvodní a je třeba je postupně vykácet a nahradit přirozeným smíšeným lesem. Toto je pravda jen v některých částech parku, zejména těch, kde nejsou rašeliniště, a nebo které leží v polohách pod 1000 m n. m. Zde je opravdu celá řada nepůvodních porostů tvořených často smrkem případně i jinými nepůvodní dřevinami. Současné vedení (Mánek a předtím Stráský) i minulé vedení (tj vedení před Chalupovou čistkou) se snažilo a snaží tyto porosty postupně přeměňovat a rekonstruovat. Potud je to v pořádku.

Vedení parku pod taktovkou Ing. Mánka ale přesvědčuje veřejnost, že více než kdy jindy obnovuje přirozené listnaté porosty. Statistické výkazy shora uvedené však mluví jinou řečí. Tak například použití sazenic listnatých stromů klesá. V roce 2010 (ředitel Krejčí) to bylo 558 tisíc, v roce 2011 (ředitel Stráský) 336 tisíc a v roce 2012 (ředitel Stráský, resp. Mánek) už jen 209 tisíc. Také plochu holin, kterých je pořád kolem 1000 ha se novému vedení nějak nedaří zmenšit, i když neustále vykřikuje, jak úspěšně zalesňuje. Ale potichu vytváří nové a nové holiny. V roce 2010 bylo v NP Šumava celkem 904,31 ha, v roce 2011 bylo 1 036,16 ha a v roce 2012 bylo 951,52 ha holin (vždy k 31.12. toho kterého roku). Nejdůležitější ovšem je, že se vyhrává nad kůrovcem! Že ale gradace kůrovce má stejné výkyvy na České i Bavorské straně (kde v horských smrčinách s kůrovcem nebojují), to se už jaksí veřejnosti nesděljuje.

Mojmír Vlašín, Ekologický institut Veronica, psáno pro blog na iDNES

Poprava trávníku

Letošní červenec byl mimořádně suchý a teplý a podle toho vypadaly na jeho konci i městské trávníky. Kolem jednoho z nich jsem často jezdil na kole. Obyčejný trávník mezi parkovištěm supermarketů a frekventovanou silnicí. Žlutá, sluníčkem spálená tráva se krčila těsně při zemi. A z té trávy občas čněly nevysoké kvetoucí rostliny – komonice, rýt, jetel, hadinec, vojtěška, řebříček, kolem vysázených keřů i pcháče a bodláky. A na květech to žilo spoustou hmyzu, včetně nejméně deseti druhů motýlů.

Jednoho dne ty kytky najednou zmizely. Trávník byl posekán, respektive ty ojedinělé kvetoucí rostliny byly setnuty sekačkou, kolem keřů dokonaly zkázu křovinořezy. Motýli a další hmyzové samozřejmě odletěli. Jejich housenky ani vajíčka ovšem létat neumějí. Koukal jsem na slámově žlutou plochu a přemýšlel, jestli je v tom nějaká logika.

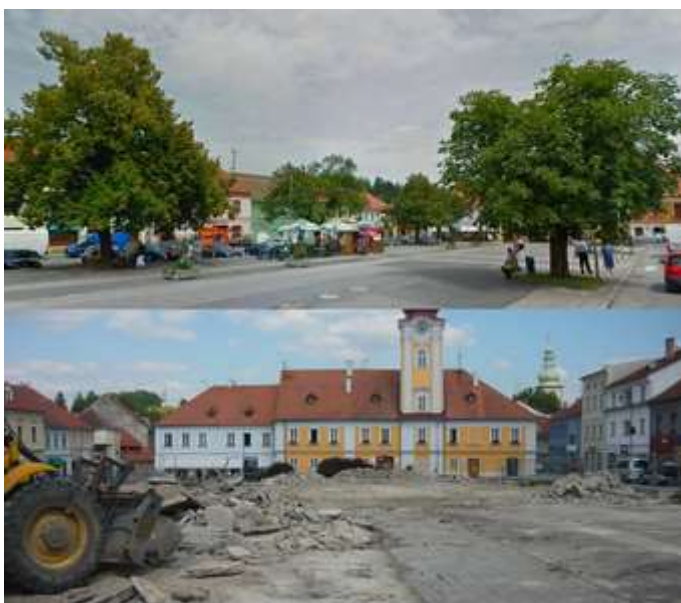
Teď si možná říkáte, že pár mrtvých housenek není z hlediska ochrany biodiverzity až taková katastrofa. Vzpomeňte si ale, kolik je ve vašem okolí trávníků, které kdosi pravidelně seče hlava nehlava, sucho nesucho, od jarních mrazíků do podzimních mrazů. Umím si představit, že na to jsou nějaké smlouvy a plány, že trávníky produkují alergeny, umím si toho představit spoustu. Umím si dokonce představit, že se najde člověk, který sekající firmě včas řekne, že sekat po třech týdnech letních veder kratinký trávník mezi parkovištěm supermarketů a frekventovanou silnicí je kravina na kvadrát.

A dokonce si umím představit i v městské zeleni mozaikový management, ve kterém zůstane prostor pro neposekaná místa, i když připouštím, že moje představivost asi nebude na české poměry úplně standardní. Zato v řadě jiných evropských zemích si už nic nepředstavují a raději něco dělají. Mozaikově nebo v pásích totiž nemusíme sekat jen rezervace. Můžeme tyto způsoby údržby využít i při péči o městskou zeleň nebo soukromé pozemky, např. zahrady.

Porost kopřiv v koutě zahrady, kvetoucí bodláky u plotu a kus neposečeného trávníku (možná i s dosetými lučními květinami) na vaši zahradu hmyz nejen přiláká, ale vytvoří mu také vhodné podmínky pro život. Někdo tomu říká „přírodní zahrady“, někdo „butterfly gardening“ a někdo vůbec nijak, ale podstata je stejná: Vytvořit zahradu přátelskou (nejen) k hmyzu.

V ochraně přírody nejde pouze o ohrožené druhy a chráněná území. Je prokázáno, že početnost běžných druhů denních motýlů v krajině klesá rychlým tempem. A v poslední době máme stále více důkazů o tom, že mizejí i jiné skupiny hmyzu, opět včetně běžných druhů. Právě proto, že jsou běžné, jejich úbytek moc nevnímáme. A přitom někdy stačí tak málo. Třeba neposekat trávník.

Jiří Řehounek (s přispěním Roberta Tropka)

Proč musely padnout zdravé lípy v Kaplici?

V rámci rekonstrukce kaplického náměstí byly dne 4. 7. ráno nelegálně pokáceny zdravé lípy v květu. Stromy pokácel kaplický občan (jehož jméno známe) za jasného dne přímo před okny radnice na požádání stavebního dozoru. To je zločin hodný komunistů za totality v 50. letech minulého století. Již dříve byly odstraněny 3 stromy, které odbor životního prostředí povolil, protože byly ve špatném zdravotním stavu. Poslední dva listnaté stromy-lípy byly zcela zdravé.

Chápu, že rekonstrukce se pohodlněji provádí, když jsou všechny stromy odstraněné, ale zákon hovoří jasně v tom smyslu, že na kácení stromů

mimo les musí být souhlasné rozhodnutí. To se vydává v případě stromů nemocných nebo ohrožujících

zdraví lidí nebo zvířat, případně ohrožujících majetek

Při stavbě je možno vzrostlé stromy ochránit obedněním a do celkového projektu je zakomponovat. Projekt měl počítat se stávajícími stromy nebo mělo být včas požádáno o zahájení řízení v této věci. Tady by se posuzoval zdravotní stav stromů.

Pokud je kácení stromů povoleno, měly by se tak dít v době vegetačního klidu, a to s ohledem na živočichy, kteří strom obývají i z důvodů lidských a etických. Kácení kvetoucích stromů, pokud není ohroženo zdraví a životy, považuji za zločin proti přírodě. Požaduji udělení pokuty v maximální možné výši, aby to odradilo další možné viníky.

Tyto lípy léta sloužily lidem odpočívajícím na lavičkách, procházejícím kolem a v neposlední řadě i těm, kteří na náměstí bydlí nebo pracují. Listnaté stromy zvlhčují ovzduší a čistí ho od exhalací z výfukových plynů aut, zachycují prach a poskytují stín.

Růžena Šandová, Kaplice

O kauze vysílala rovněž Česká televize, reportáž můžete shlédnout zde:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/236684-pokaceni-zdravych-lip-v-kaplici-setri-policie-na-novem-namesti-jich-ale-bude-18/>

Teplo z Temelína?

ČEZ připravuje projekt dálkového horkovodu z jaderné elektrárny Temelín do Českých Budějovic. V podkladech pro územní řízení jsme postrádali vyhodnocení vlivu na krajinný ráz v případě nutnosti kácet aleje pro různé potrubní mosty a také halu přečerpávací stanice u Staré Obory. Stavební úřad řízení přerušil do konce srpna, dokud toto nebude doplněno.

Edvard Sequens

Celosvětový útlum jaderné energetiky se prohlubuje

Na začátku července publikovali energetičtí konzultanti Mycle Schneider a Antony Froggatt pravidelnou zprávu o stavu jaderné energetiky ve světě World Nuclear Industry Status Report 2013. V tomto článku přinášíme stručné shrnutí hlavních výsledků. Během příštích týdnů podrobněji seznámíme čtenáře s obsahem práce.

Hlavní fakta o současném stavu jaderné energetiky jsou následující. Ve 31 zemích dnes existuje 427 funkčních reaktorů o celkovém výkonu 364 GW. Tato čísla vycházejí z předpokladu, že reaktory v elektrárnách Fukušima Daiiči a Fukušima Daini jsou definitivně odstaveny. Naopak mezi funkční se počítá všech ostatních 44 japonských reaktorů, z nichž jsou aktuálně v provozu pouze dva. Přestože japonské energetické společnosti podají v blízké době žádost o opětovné uvedení jaderných elektráren do provozu, je pravděpodobné, že podstatná část reaktorů zůstane definitivně odstavena.

Útlum jaderné energetiky ukazují následující data. Stávající počet reaktorů je o 17 nižší než v roce 2002. Nejvyššího instalovaného výkonu dosáhly jaderné elektrárny v roce 2010, tehdejších 375 GW činilo o 11 GW více než je současný stav. Podíl jaderných elektráren na celosvětové výrobě elektřiny poklesl ze svého maxima, což bylo 17 % v roce 1993, na pouhých 10 % v roce 2012.

Maxima své produkce na úrovni 2 660 TWh dosáhly jaderné elektrárny v roce 2006, v roce 2012 došlo k poklesu na 2 346 TWh (snížení o 12 % oproti roku 2006 a o 7 % oproti roku 2011). Zhruba tři čtvrtiny tohoto propadu jsou vyvolány vývojem v Japonsku, ale výroba jaderné elektřiny poklesla i v šestnácti dalších zemích včetně „jaderných premiantů“. Česká republika je oproti tomu jedinou zemí, kde podíl jaderné elektřiny v mixu rostl a v roce 2012 dosáhl historicky nejvyšší hodnoty – 35 %.

Bereme-li v úvahu všechny jaderné elektrárny na světě, činí průměrné stáří reaktorů 28 let, přičemž 44 bloků je v provozu 40 let nebo déle. Odstaveno až doposud bylo 153 reaktorů při průměrné době provozu 24 let.

Nové reaktory se stavějí ve čtrnácti zemích, oproti loňsku přibily Spojené arabské emiráty – po 27 letech první země, která zahájila výstavbu své první jaderné elektrárny. V červenci 2013 je 66 reaktorů vykazováno jako rozestavěných, což je o sedm více, než před rokem. Jejich celkový výkon by po dokončení činil 63 GW. Průměrná doba výstavby se na konci roku 2012 pohybovala kolem osmi let.

K přehledu rozestavěných reaktorů je vhodné poznamenat:

- Devět reaktorů se v přehledu rozestavěných objevuje již více než 20 let.
- Minimálně 23 rozestavěných reaktorů čelí zpoždění v harmonogramu výstavby, většinou několikaletému. V případě ostatních se ještě nepřiblížil plánovaný termín spuštění, takže soulad výstavby s plánovaným harmonogramem lze obtížně posoudit.
- Dvě třetiny (44) rozestavěných reaktorů se staví ve třech zemích: Číně, Indii a Rusku.

Kompletní zprávu si můžete stáhnout na: <http://www.worldnuclearreport.org> .

Karel Polanecký, Temelin.cz

Fukušima: stav nouze

Společnost TEPCO, provozovatel havarované jaderné elektrárny Fukušima Daiiči, informovala 6. srpna veřejnost o hrozbě úniku velkého množství kontaminované podzemní vody do moře. Bariéra vytvořená zpevněním zeminy pomocí vstříkovaných chemikálií se ukazuje jako neúčinná, voda ji přetéká a obtéká. K pokusu o vybudování chemické bariéry přistoupila společnost TEPCO poté, co byla v květnu naměřena vysoká radioaktivita ve vzorcích podzemní vody.

Mluvíci TEPCO Jošikazu Nagai vysvětlil, že firma má skluz v řešení problému kontaminované podzemní vody, protože se soustředí především

na zajištění chlazení zničených reaktorů, jehož výpadek by znamenal větší riziko úniku radioaktivity. Provizorní chladicí systém čelí řadě technických problémů a omezeným možnostem skladování kontaminované vody, která uniká z netěsných podzemních nádrží.

TEPCO bylo v uplynulých měsících opakovaně kritizováno za zpoždění při řešení problémů v elektrárně. Představitelé okolních měst a obcí si v reakci na poslední informace na začátku srpna vyžádali inspekci s cílem omezit rozsah úniku radioaktivní vody do moře.

Japonský jaderný dozor ustavil speciální skupinu pro řešení problému kontaminované vody. Zároveň vyzval TEPCO rozšíření odběru vzorků podzemní a povrchové vody. Zástupci TEPCO nedokázali odpovědět na řadu otázek, které jim jaderný dozor položil. Nevědí, odkud kontaminovaná voda uniká, kudy teče ani jak úniky zastavit. Zároveň připustili, že zanedbali vysoce kontaminovanou vodu, která zůstala po havárii v drenážním systému.

"Bojujeme s časem," uvedl zástupce jaderného dozoru Tojoši Fuketa. "Zabránění průniku kontaminované vody do moře je naší klíčovou prioritou." Šéf úřadu pro kontrolu jaderné energetiky Šindži Kindžó situaci označil za stav nouze. Podle něj byla přijatá protipatření jen dočasným řešením. Tepco si prý nastalou krizi zcela neuvědomuje.

Zástupci jaderného dozoru před měsícem poprvé připustili, že k únikům radioaktivní vody do moře dochází. Společnost TEPCO přitom od velkého úniku radioaktivní vody, ke kterému došlo měsíc po roztavení reaktorů, tvrdila, že má problém pod kontrolou. Prosakování podzemní vody do moře, na jehož riziko upozorňovala řada expertů, TEPCO popíralo.

Dosavadní rozsah kontaminace mořské vody není znám, TEPCO odhaduje, že za uplynulé dva roky bylo vypuštěno množství tricia, jehož aktivita odpovídá 40 Tbq. Společnost uvádí, že tato hodnota nepřekračuje zákonem daný limit, přestože je výrazně vyšší než při standardním provozu elektrárny.

Množství kontaminované vody v elektrárně narůstá každým dnem o 400 tun, její uskladnění je patrně hlavním problémem likvidace následků havárie pro příští dva až tři roky. TEPCO plánuje zvýšit kapacitu nádrží pro kontaminovanou vodu o 800 tisíc tun do roku 2015.

Ale to není jediný problém se kterým se „likvidátoři“ havárie potýkají. O pár týdnů dříve je zaskočila pára opakovaně stoupající z poškozené budovy třetího bloku. Společnost TEPCO, které havarovaná elektrárna patří, následně uvedla, že nebylo naměřeno zvýšení úrovně radioaktivity. Dosud není zřejmé, z jakého důvodu pára z poškozené reaktorové budovy uniká. Kvůli vysoké radiaci obsluha stále nemůže do prostoru třetího bloku vstoupit, trosky jsou odklizeny pomocí dálkově ovládané techniky. Mluvčí společnosti vyslovila domněnku, že pára vznikla při kontaktu dešťové vody s horkým povrchem nádoby primárního kontejnmentu, který je klíčovou bariérou oddělující roztavené palivo od okolí. Ocelový plášť nádoby je minimálně 10 centimetrů tlustý, stálé tepelné namáhání ovšem nevyhnutelně ovlivňuje mechanické vlastnosti jeho materiálů.

Nelze vyloučit, že únik páry signalizuje samovolné přemísťování roztaveného paliva uvnitř kontejnmentu, které může zapříčinit zahřívání dosud chladnějších částí. Stejně tak je možné, že došlo k úniku chladicí vody. Více informací může TEPCO získat pořízením termosnímků, který ukáže rozložení teploty v různých částech třetího bloku.

V každém případě však ani po dvou letech od havárie není situace pod kontrolou.

Karel Polanecký s doplněním Edvarda Sequense

FOTOBLOG

Pochod proti úložišti

Calla a další nevládní organizace se v sobotu 20. července zúčastnily tradiční akce "Na kole a pěšky proti úložišti jaderného odpadu", kterou uspořádali aktivisté i některé samosprávy z Pačejova, Maňovic či Olšan, pod nimiž by mohlo skončit vyhořelé jaderné palivo. Více Vám poví [reportáž České televize](#).

Edvard Sequens

tlustokožci

Sloni, nosorožci a hroši mají na první pohled něco společného. Především jsou na suchozemské savce neobyčejně velcí. I proto mezi lidem stále přežívá zastaralý termín „tlustokožci“, do kterého byli dříve v rámci biologického systému zahrnuti. Jenomže když se podíváte podrobněji, více společných znaků než mohutnost a tlustou kůži už patrně neobjevíte.

I proto se tlustokožci přežili a dnes už jsou v biologii zmiňováni jen jako neplatná kuriozita. Hrocha a jeho příbuzného hrošíka řadíme do řádu sudokopytníků, africké a asijské nosorožce mezi lichokopytníky a konečně sloni mají svůj vlastní řád chobotnatců (mimochodem překvapivě příbuzný poněkud nepodobným damanům a sirénám).

Čas od času se však tlustokožci zjeví z šerého biologického dávnověku a biolog nestačí žasnout. Jako např. já na prohlídkové trase v Jeskyni Na Turoldu. Na samém konci si mohou návštěvníci prohlédnout improvizovanou výstavku minerálů a pozůstatků pravěké fauny. Za souhlasného příkyvování doprovázejících dospělých nad ní jeden chlapec pronesl: „Mamutí roh!“

Jiří Řehounek

Šest z deseti Čechů má v těle toxický herbicid

Šest z deseti testovaných obyvatel České republiky mělo v moči toxický herbicid glyfosát, známý pod obchodní značkou Roundup. Prokázaly to laboratorní analýzy, které pro národní kanceláře ekologické organizace Přátelé Země zpracovala renomovaná německá instituce. České výsledky, které zajišťovalo Hnutí DUHA, jsou přitom horší než evropský průměr. Při testování v 18 evropských zemích obsahovala tuto chemikálii moč 45 % dobrovolníků.

Lékaři zjistili, že glyfosát v nižších dávkách je toxický pro lidské buněčné kultury, včetně embryonálních a placentálních buněk. Rovněž je genotoxický, zvyšuje pravděpodobnost genetických mutací a rizika rakoviny. Glyfosát také může narušovat účinek lidských hormonů a tím průběh těhotenství. Studie potvrzují, že glyfosát škodí životu v krajině, snižuje její biologickou rozmanitost. Ubývá např. květin kolem polí a s nimi také mizí hmyz a ptáci. Vyplavuje se z půdy do vodních toků i podzemních vod a kontaminuje pitnou vodu. Rovněž negativně ovlivňuje složení orné půdy, což vede k většímu používání dusíkatých hnojiv.

Centrum pro životní prostředí a zdraví společně s Hnutím DUHA proto varují před používáním zbytečně velkých dávek glyfosátu v českém zemědělství, na údržbu parků a veřejných prostranství ve městech či železnic. Roundup se totiž aplikuje ve velkém množství na místech, kde by šlo postřiky vyloučit či alespoň jeho dávky snížit. Glyfosát se totiž používá nejen k hubení plevelů, ale také například k dosoušení řepky, kukuřice, slunečnice a dalších zemědělských plodin před sklizní (tzv. desikace).

Jedná se o první testování přítomnosti glyfosátu v lidských tělech napříč Evropou. Všichni zkoumaní dobrovolníci žijí ve městech a žádný z nich v době před testováním nepoužíval glyfosátové výrobky. Množství glyfosátu, která byla v moči českých dobrovolníků nalezena, nepřekračují současná oficiální hygienická doporučení. Podle nezávislé vědecké studie z roku 2012 je však bezpečná denní dávka dvanáctkrát nižší, než je oficiálně tolerovaná. Dokonce i někteří z výrobců pesticidů uvádějí jako bezpečné dvakrát až šestkrát nižší množství, než jaké dovoluje legislativa.

Glyfosát patří mezi světově nejpoužívanější pesticidy. Největším producentem glyfosátových herbicidů je

společnost Monsanto. Používáním geneticky modifikovaných plodin (jejichž největším výrobcem je opět Monsanto) rezistentních vůči glyfosátu stoupla v USA dramaticky spotřeba těchto herbicidů a objevují se tzv. superplevele, které jsou odolné vůči tomuto postřiku. V ČR bylo v roce 2011 podle oficiální statistiky spotřebováno více než 962 tun glyfosátu – tedy zhruba šestina celkové spotřeby pesticidů u nás. Glyfosát tak byl vůbec nepoužívanějším pesticidem v ČR, přičemž polovina celkové spotřeby připadala na obiloviny a necelá třetina na olejninu.

Kvůli nadměrnému a nerozumnému nadužívání se už šíří plevely odolné vůči glyfosátu, na které zemědělci musí používat směsi jiných, silnějších herbicidů. Podrobnosti o glyfosátu, jeho nadužívání a důsledcích pro zdraví lidí i přírody najdete v informačním listu: <http://www.hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2013/07/roundup.pdf>

„Průzkum uskutečněný Přáteli Země indikuje, že vystavení běžné populace, která ve svém životě nepoužívá pesticidy, je širší, než se předpokládalo. Rostoucí spotřeba glyfosátu společně s rostoucím množstvím studií o možných negativních vlivech na lidský organismus by pro nás měly být varováním. Vzhledem k možným účinkům glyfosátu jako tzv. endokrinního disruptoru by měly být opatrné hlavně ženy těhotné nebo plánující rodinu. Ukazuje se totiž, že nejcitlivější k účinkům látek narušujícím hormonální systém je lidský plod,“ komentuje aktuální poznatky Miroslav Šuta z Centra pro životní prostředí a zdraví.

„Naše testování upozorňuje na vážné nedostatky kontroly ze strany veřejných orgánů po celé Evropě a ukazuje, že tento herbicid je široce nadužíván. Vládní instituce musí okamžitě zahájit monitorování a přijmout opatření k jeho menšímu používání. Ta zahrnují i zákaz těch geneticky modifikovaných plodin, které by navýšily spotřebu glyfosátu,“ dodává jeho kolegyně Magdalena Klimovičová.

„Glyfosát se u nás naprosto zbytečně nadužívá k účelům, kde by vůbec nebyl potřeba. Stát musí tuto situaci řešit. Měl by pomáhat zemědělcům i ostatním uživatelům zavést metody a najít alternativy, které sníží nadměrné plýtvání chemikáliemi. Měl by například úplně vyloučit perverzní používání herbicidů k dosoušení plodin nebo více a lépe podporovat ekologické zemědělství či takzvanou integrovanou ochranu, kde je mnohem méně postřiků,“ říká Vojtěch Kotecký z Hnutí DUHA.

Tiskovou zprávu Centra pro životní prostředí a zdraví a Hnutí DUHA upravil Jiří Řehounek

Náckové proti recyklaci

Koncem června a začátkem července jsem se nestačil divit, když jsem sledoval, co s údajně klidnými Jihočechy udělá jedna rvačka na pískovišti a houfec profesionálních nácků posbíraných kdoví kde po střední Evropě. Ne že by to na našem konci sídliště Máj bylo nějaké drama, ale asi nikdy u nás nebylo tak nebezpečno, jako když přišli demonstranti demonstrovat za naši bezpečnost.

Kvůli aktivitě holohlavých spoluobčanů jsme během demonstrací přicházeli o řadu věcí, které nám jinak vylepšují kvalitu života. Nejezdila městská hromadná doprava, zato nám od rána do večera létal nad hlavami policejní vrtulník, který byl výrazně hlučnější, než nejdivočejší májské večírky. A večer nám vždycky v médiích vysvětlili, kde to vlastně žijeme a co se tam stalo.

Samostatnou kapitolou byl vztah udatných demonstrantů k třídění odpadů a recyklaci. Při prvních nepokojích převrhli a zapálili několik kontejnerů na separovaný sběr, čehož důsledkem bylo zvýšení emisí nebezpečných látek do ovzduší. Před následujícími víkendy pak město nechalo všechny kontejnery ze sídliště preventivně odvézt. Až se tedy České Budějovice propadnou v žebříčku nejlépe třídících měst, můžeme za to poděkovat přespolním hololebcům.

Jiří Řehounek

„Mé šumavské angažmá nekončí. Šumava mě nepřestává zajímat, vryla se mi do srdce. I když nebudu ministrem, budu dále bojovat za její zájmy.“

Bývalý ministr životního prostředí Tomáš Chalupa (ODS), Ministr Šumavy se loučil na Modravě, 2. 7. 2013, <http://www.npsumava.cz/cz/1444/9184/clanek/ministr-sumavy-se-loucil-na-modrave/>

Fotosoutěž o Zeleném pásu

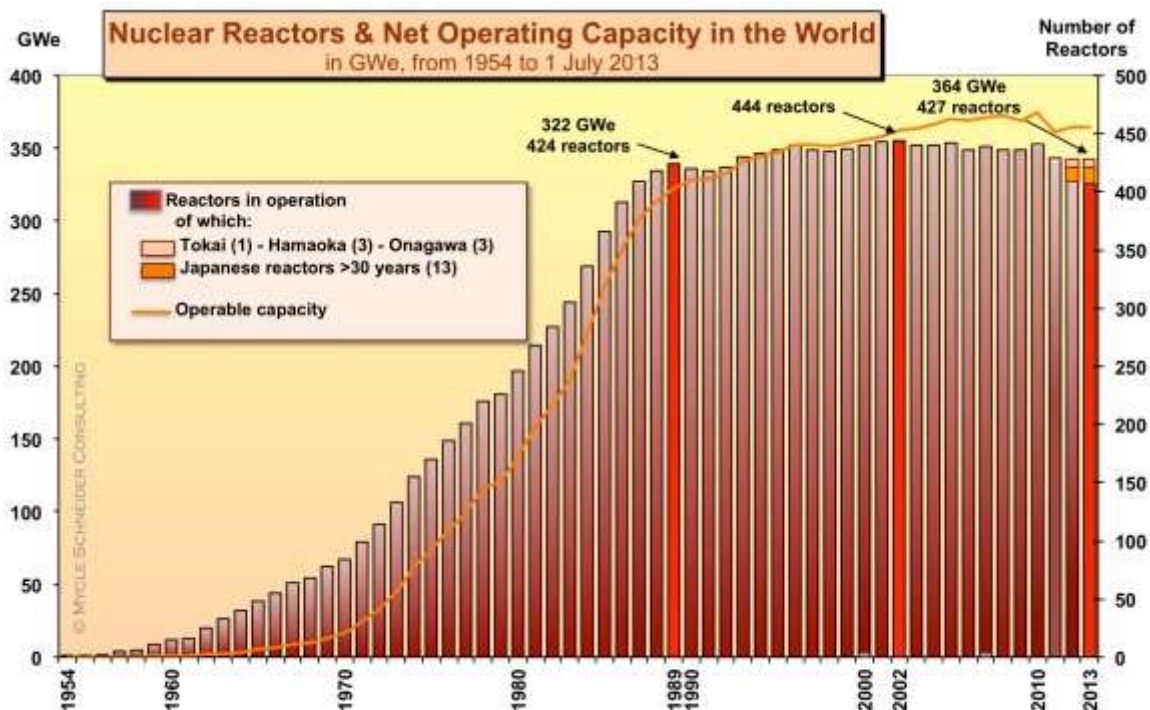
Ametyst vás zve k účasti ve fotosoutěži "Od železné opony k linii života - středoevropský Zelený pás". Předmětem soutěže jsou fotografie z oblasti Zeleného pásu ve střední Evropě, tedy podél bývalé železné opony od Německa po Itálii, které vyjadřují téma soutěže. Své fotografie můžete zasílat do 30. srpna 2013. 12 nejlepších fotografií bude vybráno do kalendáře Green Belt 2014, z nich bude vybrána vítězná fotografie jako titulní. Autoři nejlepších fotografií obdrží 3 výtisky kalendáře a budou moci uzavřít smlouvu na užití práv k fotografiím ve výši 250 EUR, autor titulní fotografie ve výši 500 EUR.

Fotografie by měly vyjadřovat zvláštní historii pohraničí a jeho přírodní bohatství. Soutěž pořádá Association for Rural Development Thuringia (vedoucí partner projektu GreenNet) a BUND-Project Office Green Belt. Stáhněte si podrobnější informace [anglicky](#) nebo [německy](#).

priroda.ametyst21.cz

GRAF MĚSÍCE

Počet reaktorů a jejich instalovaný výkon ve světě

Sources: IAEA-PRIS, MSC, 2013

Pozvánky na akce

Sdružení Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Netopýří safari na sídlišti Vltava“

se zooložkou Lenkou Barčiovou (ČESON & CEGV Cassiopeia)

Přírodovědná vycházka za netopýry na sídliště Vltava a Vrbenské rybníky. Součástí akce bude ukázka živých handicapovaných netopýrů a sledování netopýrů ultrazvukovým detektorem.

Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá zhruba dvě až tři hodiny. Doporučujeme vzít si s sebou baterku. Akce proběhne za každého počasí.

pátek 6. 9. 2013 od 19.00 hod.

Sraz na zastávce českobudějovické MHD U Hvízdala – linky č. 9, 14, 15), nebo v 19:15 na zahradě Centra globální a ekologické výchovy Cassiopeia.

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Mezinárodní noc pro netopýry 2013

Mezinárodní noc pro netopýry se koná již posedmnácté na přelomu srpna a září na řadě míst v Evropě, odkud se díky oslavám Roku netopýra v roce 2012 rozšířila i na další kontinenty a stala se tak akcí celosvětovou. Tato osvětová akce je určena široké veřejnosti, která má možnost seznámit se s těmito zajímavými živočichy, s jejich výzkumem, ochranou a dosavadními poznatky o jejich životě.

Návštěvníky Mezinárodních nocí pro netopýry čeká bohatý program, jehož součástí budou přednášky o životě netopýrů a jejich ochraně, promítání prezentací a filmů, ukázky odchyty netopýrů do sítí, sledování netopýrů pomocí ultrazvukového detektoru, ukázky ochočených hendikepovaných netopýrů, ale i soutěže a hry pro děti.

V jihočeském kraji se Mezinárodní noc pro netopýry v roce 2013 koná celkem na 5 místech. Podrobnější informace o programech získáte na internetových stránkách pořadajících organizací nebo prostřednictvím uvedených kontaktů.

Jindřichův Hradec – Galerie Inspirace (okr. Jindřichův Hradec)

V pátek 23. srpna od 19:30 hod.

Pořádají: o. s. Hamerský potok a ČESON - kontakt: nezarka@email.cz, 606 325 944, 384 320 846 (Jana Dvořáková, Antonín Reiter)

V galerii Inspirace si také můžete ve dnech 19. srpna – 12. září 2013 prohlédnout výstavu fotografií RNDr. Antonína Reitera, PhD. nazvanou „Netopýří kolem nás“.

Libořezy (okr. Jindřichův Hradec)

V sobotu 24. srpna od 20:00 hod

Pořádají: ČESON a občanské sdružení Vespolek - kontakt: cepakova@seznam.cz, 607 689 747 (Eva Cepáková) a vespolek@ecn.cz (Lucie Černická)

Hrad Šelmberk u Mladé Vožice (okr. Tábor)

V sobotu 31. srpna od 20:00 hod.

Pořádají: ČESON, o.s. Danar a Blatské muzeum v Soběslavi - kontakt: nova-petra@centrum.cz, 605 870 323 (Petra Schnitzerová)

Chýnovská jeskyně (okr. Tábor)

V pátek 6. září od 20:00 hod

Pořádají: Správa Chýnovské jeskyně, ČESON a Blatské muzeum v Soběslavi - kontakt: vladimír.hanzal@nature.cz, 724 171 121 (Vladimír Hanzal)

České Budějovice (okr. České Budějovice)

V pátek 6. září od 19,00 hod

Pořádají: ČESON a o.s. Calla – kontakt: RehounekJ@seznam.cz (Jiří Řehounek, Lenka Barčiová)

Další informace o netopýrech a akcích pro veřejnost pořádaných v průběhu celého roku najdete na našich internetových stránkách

www.ceson.org

www.sousednetopyr.cz

a na facebooku

skupina Náš soused netopýr

Česká společnost pro ekologii Vás zve na každoroční terénní exkurzi, tentokrát do těžných a rekultivovaných pískoven na Třeboňsku

Těžba surovin jako příležitost pro ochranu přírody
aneb ekologická obnova jako alternativa technických rekultivací

Náplň exkurze:

Těžba jako příležitost pro ochranu přírody
Ekologická obnova jako alternativa technických rekultivací
Náhradní stanoviště pro vzácné a ohrožené druhy a společenstva
Bagry a čtyřkolky v ochrannářském managementu
Nejkrásnější pískovna v ČR

Na exkurzi bude navazovat přednáška o ochraně přírody a využití území narušeném těžbou nerostných surovin.

Sraz: 7. 9. 2013, České Budějovice, před nádražím ČD 9:00, Třeboň parkoviště U Komárků (ul. Svobody), 9:30. Doprava autobusem.

Program: 9:00-18:00 Terénní exkurze, 19:00-21:00 Přednáška

Ubytování v Autokempu Třeboň je hrazeno z Projektu PROVAZ (pro všechny přihlášené)

Odborní průvodci: Klára Řehounková, Jiří Řehounek a další

Kontakt a přihlášky: www.cspe.cz/exkurze-tezba-surovin-jako-prilezitost-pro-ochranu-prirody-0, e-mail: devetter@upb.cas.cz

OP VK CZ.1.07/2.4.00/17.0138

PROVAZ: PROpojení Vzdělávání A nových přístupů v Zoologicko-ekologickém výzkumu – od teorie k praxi

Sdružení Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Výprava za řezanem pilolistým“

s botanikem Petrem Kouteckým (PřF JU) a entomologem Jiřím Řehounkem (Calla)

Přírodovědná vycházka za rostlinami a hmyzem do oblasti bývalého tankodromu. Kromě řezanu uvidíte a naučíte se poznávat také nejméně šest druhů vrb a leccos dalšího.

Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá zhruba dvě až tři hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky.

sobota 21. 9. 2013 od 9.00 hod.

Sraz na zastávce českobudějovické MHD Máj – Milady Horákové (linky č. 1, 8, 21)

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Výstavy Blatského muzea v Soběslavi a Veselí nad Lužnicí

SOKOTRA – POSLEDNÍ STŘÍPKY OSTROVNÍHO RÁJE

Hlavní výstava Blatského muzea v Soběslavi v letošním roce, která se věnuje jemenskému ostrovu Sokotra potrvá do 25. 8. Výstavní sály v přízemí Rožmberského i Smrčkova domu návštěvníkům nabídnou prostřednictvím fotografií pohled nejen na přírodní krásy tohoto jedinečného ostrova v Indickém oceánu. Uvidíte také místní keramiku, tradiční ženský i mužský oděv, jeho doplňky a předměty denní potřeby. Ukázky přírodnin přiblíží přírodovědnou hodnotu ostrova, jenž se může pyšnit nesčetnými zástupci fauny i flóry, kteří se nenacházejí nikde jinde na světě.

Rádi Vás přivítáme již na vernisáži, kde budete moci ochutnat jemenské datle či černý čaj, ale také přiblížit si orientální atmosféru vůní kadidla a prostřednictvím tanečního vystoupení zástupců Školy orientálních tanců Intessar z Českých Budějovic, které rytmicky doprovodí bubenická formace Gamar také z jihočeské metropole.

NEZNÁMÝ SVĚT DROBNÝCH SAVCŮ

Do 18. 8. budou ve Weisově domě ve Veselí n. L. k vidění fotografie drobných savců (hmyzožravců, hlodavců a letounů) a jejich biotopů, jejichž autorem je RNDr. Miloš Anděra, CSc. z pražského Národního muzea. Fotografie jsou doplněny trojrozměrnými exponáty (vycpaniny a lebky vybraných druhů) z muzejních sbírek.

Exkurze 11. ročníku cyklu Přírodou krok za krokem

sobota 7. 9.

Za památnými lipami na Jistebnicko

**Vlásenická lípa (nejmohutnější lípa Táborska), Krbcova lípa a lípa u kapličky v Jistebnici,
procházka naučnou stezkou Jistebnickými sady**

vedoucí: RNDr. Daniel Abazid (Blatské muzeum v Soběslavi a Veselí n. L.), Ing. Ludmila Dvořáková (KČT)

Tábor, Mladá Vožice)

sraz: Jistebnice, nám. 9:00, po poledni přejezd vlastními auty do Vlášence (cca 4 km JV od Jistebnice); délka trasy: cca 5 km; doporučujeme vzít si s sebou oběd

turistická verze – sraz: Tábor, žst. 7:00, vlakem Tábor 7:08 – Padařov 7:24, pěšky po červené značce do Jistebnice, po poledni po zelené značce do Vlášence, odtud ve 14:11 odjezd do Tábora autobusem (délka trasy: cca 16 km)

Informační stánek Hnutí DUHA na Šumavě

Také si myslíte, že bezzásahovost národním parkům sluší? Chcete strávit týden či dva přímo v NP Šumava a informovat turisty o zdejších přírodních procesech? Přidejte se k dalším dobrovolníkům a přispějte k ochraně vzácné přírody na Šumavě. Budete turistům předávat informace o národním parku, horských smrkových lesích, rysu ostrovidovi, tetřevu hlušci a dalších zajímavostech šumavské přírody. Znalosti jsou základem dobrých rozhodnutí a návštěvníkům umožní ocenit divokost Šumavy.

Kde: Informační stánek v NP Šumava **Kdy:** Od 1. 7. do 31. 8. 2013.

Je na vás, zda chcete strávit v šumavské přírodě jeden či více týdnů.

Bližší informace: Pavel Mašín, pavel.masin@hnutiduha.cz, 721 445 860

Exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les

Zajímá vás, jak se vyvíjí příroda, když se jí nechá prostor a čas? Chtěli byste poznat středoevropskou divočinu na vlastní oči a kůži? Přihlaste se na náš každoroční poznávací pochod.

Termín: čtvrtek 22. 8. až neděle 25. 8. 2013

(příjezd na místo setkání již ve středu 21. 8. večer, odjezd v pondělí ráno 26. 8. 2013)

Uvidíte nejkrásnější místa „Zelené střechy Evropy“:

- horský smrkový prales
- ledovcová jezera
- kamenné moře
- podmáčené lesy a rašeliniště
- polomy po orkánu Kyril

Kontakt pro případ dotazů: Marcela Povolná, marcela.povolna@hnutiduha.cz.

Více informací na <http://www.hnutiduha.cz/akce/exkurze-napric-narodnimi-parky-sumava-bavorsky-les>

Týdny pro les a divočinu

Přidejte se k tradičním Týdnům pro les a divočinu, které pořádá Hnutí DUHA. Týdenní pracovní-vzdělávací work-kempy jsou určeny pro všechny, kteří chtějí pomáhat přírodě a prožít týden v krásném prostředí při smysluplné práci. Přes den se pracuje a pozorují přírodní procesy a na večery pro vás máme nachystány přednášky a besedy o péči o lesy a jejich ochraně, o obnově krajiny a možnostech její údržby. Součástí pracovního pobytu je rovněž jeden delší výlet po krajině spojený s odborným výkladem a poznáváním okolí místa pobytu.

Kontakty: Pavla Zábojníková (pavla.zabojnikova@hnutiduha.cz), Eliška Kvitová (eliska.kvitova@hnutiduha.cz)

Více informací na <http://www.hnutiduha.cz/akce/tydny-pro-les-divocinu>

Vodní a mokřadní živočichové v pískovnách: ochrana a management

listopad 2013, České Budějovice (termín bude upřesněn během července)

Druhý díl volného cyklu seminářů navazuje na seminář „Terestriční živočichové v pískovnách: ochrana a management“ (30. 1. 2012, České Budějovice)

Témata semináře: ochranný management vodních ploch a mokřadů v pískovnách, příklady dobré praxe, obojživelníci, vodní ptáci, vodní hmyz, vodní měkkýši

Předběžná rezervace místa na semináři je možná již dnes na e-mailu t.kusnirova@seznam.cz (uvádějte svoje kontaktní údaje: e-mail, telefon).

Ekologická poradna sdružení Calla

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Ochrana přírody a krajiny - odborná pomoc v oblasti biologie a ochrany přírody, chráněná území a péče o ně, územní a druhová ochrana přírody (se zaměřením na entomologii a botaniku), ekopedagogické využití chráněných území. *Za tuto oblast poradenství je zodpovědný Jiří Řehounek, volejte ho na telefon 384 971 934 nebo pište na e-mail: rehounekj@seznam.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve šterkopískovnách), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Jiří Řehounek, kterého najdete na telefonu: 384 971 934, ale spíše na e-mailu: rehounekj@seznam.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoce radioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obračete na Edvarda Sequense na telefon: 384 971 932, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice jsou po dobu prázdninových měsíců omezeny na středy od 14 do 17 hodin. Děkujeme za pochopení.

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: calla@calla.cz. Písemné spojení: Calla, Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice.

Zpravodaj Dáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381

Fax: 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz

Internet: <http://www.calla.cz>

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do konce srpna 2013. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz. Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách sdružení Calla.

▶▶ Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. ◀◀

▶▶ Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz. ◀◀

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!